
◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 23237. Redaksjonssekretæren privat: 10695. — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 l, åpent torsdager fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHOLD: Innsamlingen til fond for „St. Olav“. — Klokka kimar. — Marsjal Lyautey og pære de Foucauld. — Paven taler om filmen. — Meddelelse fra den internasjonale Union for de katolske kvinneforbund. — Pater Aloysius Menzinger S. J. 1909—1934. — I kikkerten. — Norske Kvinners Katolske Forbund. — † Henry Hansen. — St. Josephssøstrenes barnehage. — Herhjemme — og derute.

Innsamlingen til fond for „St. Olav“

Resultatet av vårt oprop til dannelsen av et driftsfond for vårt dyrebare ukeblad har vært over all forventning. Vi har vært riktig flinke, synes jeg. Men . . . . hør nu her, godtfolk! Vi har passert de *ni tusen*. Det er storartet. Men si mig nu opriktig, hvem av Bladets mange venner vilde ikke glede sig om vi kunde komme til den sum som er blitt nevnt . . . . kr. 10,000.00 fiks og ferdig. Og *vi kan hvis vi vil*. Det finnes ennu en god del som har hatt lyst til å bidra noe de også, men som ikke har gjort det. Og så er det sikkert noen som er villig til å ofre en gang til. Jeg kan i all fall ikke motstå fristelsen og lover herved at jeg vil gi de *siste 100 kroner*. Legg vel merke til at jeg sier de siste hundre. Altså dere alle sammen er skyld i, hvis ikke de andre 900 kommer, så jeg ikke får lov å gi mine siste.

Jeg har ennu mer på hjertet, men det får vente. Først vil vi være ferdig med det vakre runde tall: **TI TUSEN NORSKE KRONER TIL DRIFTSFONDET FOR «ST. OLAV»**. Derfor: «Come along!» og la det gå litt kvikt.

Do it and do it now!

Bergen, 3. september 1934.

H. SNOEYS

Klokka kimar.

Han ligg og vrid seg ør og sår
i feberville syner.
Ei beingrind framfor sengi står
og ljåen varleg bryner.

So rår han or: «Å Herre Krist,
eg fór so vill på ferdil!
Dei lova meg so fullt og visst
all sæla her i verdi.

Men sæla som eg fekk var skral,
og få var fredsens timar.
Eg hadde val og tok meg skal.
Og avferds-klokka kimar.»

Då ropar han av inste grunn
um hjelp i all sin våde.
Eit ord av Herrens eigen munn
han grip, og bed um nåde.

Og ropet Herrens øyra når.
Sjå myrkret kverv og klovnar.
Ein engel framfor sengi står,
og sælt ein syndar sovnar.

LARS ESKELAND.

Ordtyding. Rå or: vakna or dorm eller ørska.

MARSJAL LYAUTEY OG PÈRE DE FOUCAULD

Marsjal Lyautey sover nu sin siste søvn i Marokkos jord — midt iblandt dem som han beseiret fordi han elsket dem. Men hans minne lever — og hans ord lever etter ham. Gang på gang offentliggjøres nu i den franske presse episoder fra hans liv som har gjort et uutslettelig inntrykk på dem som hadde den lykke å være tilstede når denne edle personlighet holdt en tale.

En slik episode foregikk i Casablanca den 30. desember 1922 foran monumentet over Marokkes annen store franskmann père — forhenværende vicomte Charles de Foucauld — og den tale marsjal Lyautey holdt der, er blitt gjengitt i La Croix, hvorfra vi bringer den.

Marsjallen sa:

Vi har nylig hørt mgr. Rané tale i kirken og her har vi nu hørt min venn René de Segonzac. Ingen er mer berettiget enn de to til å fortelle oss om père de Foucauld — den første fordi hans kall gir ham innblikk i troens mystiske liv i sjelene, og den annen fordi han også er opdagelsesreisende i det samme Marokko og under samme dristige og farefulle forhold som dem père de Foucauld levet under. De har sagt alt det som er å si i sterke og nøkterne ord, og intet vilde heller ha passet mindre for de Foucaulds minne enn lange svulmende utgydelser som han nærte en sann forakt for. Og da jeg nu har lest i dagens aviser at jeg også skulde holde en tale — akter jeg ikke å gjøre det. Men jeg skal fortelle tre personlige erindringer fordi jeg tror at tilhørerne vil finne, likesom jeg selv har funnet det, at

de alle tre inneholder de trekk som mest karakteriserte père de Foucauld: den diskresjon hvorved han skjulte sin askese — den uforlignelige aktelse han nød hos muselmennene og endelig hans enkle og storslåtte troskraft.

I 1903 overtok jeg kommandoen i Syd-Oranais ved Ain-Sefra. Jeg hadde truffet Foucauld en snes år i forveien, da han var løytnant ved hussardene i Constantine, og jeg var i Algier — og sannelig var vi to ekte hussardløytnanter! Og han var en munter kamerat!

Lang tid etter hørte jeg på Madagaskar et svakt rykte om hans omvendelse. Men før jeg drog til Afrika leste jeg alle hans skjønne bøker og ved dem fikk jeg kunnskap om hvad han var blitt til. Truffet ham igjen hadde jeg ikke — før jeg var vel innstallert i Ain-Sefra. Da passerte père de Foucauld på gjennomreise sydfra og blev hos mig som min gjest i tre dager, sov under mitt tak og spiste ved mitt bord sammen med mine offiserer som alle var muntre, lystige menn. Selvfølgelig talte vi meget med ham om de afrikanske forhold som han var så godt inne i og fikk nyte godt av alle hans erfaringer — men hele tre dager igjennem kan man ikke bare tale om alvorlige saker — og ved bordet gikk passieren fritt og ugenert, og vi glemte ofte at père de Foucauld ikke var den samme som løytnant de Foucauld. Han selv syntes ikke å ta sig nær av det — han smilte ofte og han nektet ikke å nippe til champagneglasset foran ham. Jeg hørte ham endog be kaptein Poeymirau

spille piano og jeg sa til mig selv: «Han er sikkert en helgen — men han har ingen skrupler ved å adspredde sig litt blandt sine gamle kamerater.»

Nu — straks han var reist fikk jeg et telegram som meddelte mig at jeg innen en time vilde få flere nye gjester. Jeg bad derfor min ordonans skynne sig med å gjøre père de Foucauldts værelse istand.

«Men, hr. general, der er intet å gjøre istand. Han har ikke engang benyttet sengen. I tre netter har han sovnet i sin burnus på flisegulvet!»

Og jeg forstod hvilken diskresjon og hvilken takt han hadde utvist så at hans nærvær ved bordet ikke genererte noen — men hvorledes han tillike hadde ment at denne forbigående og ufrivillige avvikelse fra hans sedvanlige liv krevet en fordoblet strengt i alt som angikk hans egen person.

Noen uker etter kom jeg til Beni-Abbés på en meget kritisk tid. Vi hadde ennå ikke undervunget Djebel-Béchar og landet var meget usikkert å reise i på grunn av stadige overfall fra beboernes side. Vi kunde ikke reise uten med sterk eskorte og under stadig geværild. Père de Foucauld kom samtidig til stedet fra en annen kant og talte om å ville fortsette neste dag til Algier.

«Mon père,» sa jeg, «De må vente tre dager og så reise videre i mitt følge. Det er mig umulig å undvære mannskap til en særlig eskorte for Dem.»

Han svarte mig smilende at han hadde truffet bestemte avtaler og måtte reise neste dag. Og stedets kommandant kom ham til hjelp.

«Men generalen vet visst ikke at père de Foucauld ikke trenger noen eskorte. Han kan passere på sin hest gjennom de vildeste bander uten å frykte for et eneste skudd skal løsnes mot ham. Alle som han møter vil kaste sig til jorden for ham, kysse kanten av hans burnus og be om hans baraka. La ham bare reise!»

Og jeg fikk således å vite om den ærbødighet som muselmennene møter denne mann med og hvorledes han hersket som en virkelig «marabout» over alle Saharas muhammedanere.

Det neste år, da jeg ennå var i Beni-Abbés, hadde han fått det kapell ferdig som han hadde bygget alene ved sine egne hendes arbeid. Det var søndag og jeg visste at man ikke kunde gjøre ham noen større glede enn å være til stede under hans messe. Kapellet var såre primitivt med stampet lergulv — og til stede var bare noen arabere som ikke var kommet for å omvende sig, men fordi de følte det tiltrekkende ved hans hellighet.

Men intet kan beskrive hvad vi følte foran dette alter som bare var en kasse av umalt tre, foran disse presteklær av groveste stoffer, dette krusifiks og disse lystemer av tinn — foran hele denne fattigdom, men også foran en prest som i glødende begeistring frembar sitt offer, lysende av tro og hellig kjærlighet. Vi følte en andakt så stor at aldri har selv de herligste katedraler og den største utfoldelse av prakt og skjønnhet under gudstjenesten kunnet skape bare tilnærmelsesvis en lignende guddommelig lykkefølelse i oss.

Utenfor de tarvelige jordvegger hadde vi hele den umåtelige ørken Sahara — dette Sahara hvis gule sand-

høider slog som bølger mot terskelen av dette kapell og som denne prest hersket over ved bønnens makt, ved sine dyder, ved sin opofrelse, og som fikk Frankrikes navn æret og elsket gjennom den respekt og kjærlighet han selv nød.

Nu lever hans minne videre der — allerede omgitt av legendens slør. En sten er reist på samme sted og den skal vise kurs mot himmelen — Guds tjeneres hjem.

Paven taler om filmen.

For ikke så lang tid siden mottok pave Pius XI en deputasjon fra den internasjonale filmpresses representantskap. Den hellige Fader holdt i den anledning en tale som viser hvor tungt ansvaret for menneskesjelenes frelse hviler på ham. Han hilste nemlig med særlig glede disse representanter for den moderne stormakt filmen velkommen, da han derved kunde få gitt uttrykk for de store bekymringer som nettop filmen har voldt ham — især i den senere tid. At kinoene kunde gjøre meget godt og også virkelig gjorde det, når de tjente sannheten og moralen, var så velkjent, at paven ikke behøvet å gå nærmere inn på dette — men dessverre var det jo nu almindelig kjent at filmen var den største årsak til så meget av tidens dårlige moral og at den mer enn noe annet beredte vei for sedenes forfall.

Den hellige Fader hadde nemlig i den siste tid mottatt mange innberetninger om dette fra misjonærer, biskoper, erkebiskoper og kardinaler utover hele jorden — og alle beklaget de enstemmig og med megen engstelse filmens sørgelige innflytelse. Dette vilde han nu meddele disse tilstedeværende, så de kunde gjøre det kjent for andre.

Inntil nu hadde hans Hellighet ikke visst at der fantes et Cinemapresseforbund — men nu da han stod overfor dets representanter vilde han rette dette spørsmål til dem: «Vilde kinoene være det de er og kunde de utrette så meget ondt, hvis ikke pressen støttet dem eller hvis pressen vilde sette sig imot deres umoralske islett? Med andre ord: er kinoene ikke for største delen det som pressen gjør dem til? Det er et alvorlig spørsmål og det dreier sig her ikke bare om den religiøse interesse. Det er ikke bare fordi religionen angripes at filmen er daddelverdigg — det er også fordi den stadig gjør attentater på den kristne og naturlige moral.

Man må på filmen anvende den samme målestokk som man legger på kunsten. Nu er jo kunstens eksistensberettigelse og oppgave å hjelpe og styrke det moralske i mennesket — og derfor må den selv være uanserpelig i denne henseende. Det samme gjelder filmen — ikke minst fordi dens innflytelse rekker så langt — statistikken viser jo at i løpet av en eneste måned har kinoene verden rundt et besøk av tilsammenlagt 78 millioner mennesker! Men hvor stor en prosent av alle disse filmer hadde vært moralsk forsvarlige og hatt en god tendens?»

Foruten dette problem som den hellige Fader la filmpressens menn på sinne, ønsket han også å klarlegge noe annet. Han hadde hørt at produsentene ofte møtte klagen over de umoralske filmer med en opfordring til å skaffe dem brukbart manuskript til en religiøs film eller et moralsk stykke, så skulde de med glede innspille det. Men det er ikke det som det kommer an på. Det dreier sig ikke om å få fremstillet enkelte religiøse filmer og så la dem gå avvekslende eller samtidig med de andre filmer. Det dreier sig om å få *hele* filmproduksjonen sanert i bunn og grunn.

Den hellige Fader har ofte spurt sig selv, og vilde nu forelegge spørsmålet for andre: var virkelig fremstillerne og deres kommisjonærer sig bevisst sitt store ansvar overfor de umoralske filmer? Overveiet de, om de penger de tjente var det som Herren kaller «det urettferdige mammon»? Det er begjæret efter denne mammon som nu truer med å demoralisere alle generasjoner — og det er forferdende når man overtenker dette både religiøst og rent mennekelig.

Paven vilde ved denne leilighet minne om hvad den store forfatter Dante hadde sagt om en forfatter hvis bok «Galeotti» forledet mange til synd og fall. Dante kalte ham en forbrytelsens håndlanger og en kobler. En annen stor ånd Alexander Manzoni har engang oppstillet noen regler for den gode kunst og nevnte som det viktigste, at man skulde betrakte og fornemme det hellige men aldri forråde det, og man måtte aldri skape noe som forhånet dyden og roste lasten. Dette burde filmkunsten ikke glemme — den måtte aldri gjøre sig til koblerske for det onde. Nu var det ofte at lastene blev priste og dyden fremstillet som noe mindreverdige — og av dette utsprang så meget sørgelig, navnlig blandt de unge.

Til sist hadde paven noe han i særdeleshet ønsket å meddele og gi sin beste anbefaling. I alle Europas land var der nu innledet korstog både av katolikker og anderledestroende og av mennesker som kun handlet av helt menneskelig moralfølelse for å høine filmens sedelige nivå. Også de regjerende interesserte sig for dette. De hadde alle arbeidet med — men ennå var der ikke oppnådd noe virkelig gunstig resultat, da det jo alltid er lettere å utstede lover enn å gjennomføre dem. Det samme gjaldt Amerika, hvor der også var igangsatt et veldig felttog efter de katolske biskopers initiativ og med tilslutning av alle moralsk tenkende mennesker. Like for nylig hadde den hellige Fader mottatt en del biskoper fra De forenede stater og hadde fått førstehåndsunderretninger av dem. Nu da han hadde representanter for filmpressen for sig ønsket han å si at de vilde erhverve sig stor ære om de vilde støtte denne kamp, dette hellige korstog, mot den umoralske film. Derved vilde de innlegge sig megen fortjeneste, ikke alene hos den katolske Kirke, men hos hele menneskeheten — og Herren vilde belønne dem rikelig.

Alt dette vilde si dem med hvor stor lengsel den hellige Fader hadde ventet nettopp dette besøk og hvor meget han ønsket at de tilstedeværende og alle deres kolleger skulde handle til fordel for den sanne, høie og edle filmkunst. Og med disse følelser vilde han gi dem

alle den velsignelse han kunde for hver enkelts person, familie og særlige anliggender.

Den kjærlighetsfylte tale blev mottatt av alle audiensdeltagerne med dyp takknemlighet. Og på alles vegne tolket Clemens Wildiers og Maurice Widy denne takk, idet de forsikret den hellige Fader at hele presseforbundet skulde dele hans sorger og av all evne utfolde en virksomhet som kunde føre til de reformer som kristenhetens ophøiede overhode ønsket så innerlig og lengtes så sterkt efter.

Meddelelse fra den internasjonale Union for de katolske kvinneforbund.

Det nye styres møte.

Det nye styre trådte sammen til styremøte i Luxemburg den 18. august d. å. Det viktigste punkt på dagsordenen var å planlegge arbeidet for den inneværende 4-års periode. Rådsmøtet i Rom hadde fastsatt som hovedtema for kongressen i 1938: «Den katolske kvinne i nutiden».

For å få spørsmålene utredet besluttet man å opprette 5 studiekommisjoner, en for hvert av de følgende spørsmål: 1) Religion, 2) Moral og hygiene, 3) Familie, 4) Opdragelse og undervisning, 5) Samfundsliv.

Dessuten nedsatte man 3 speialkomiteer for å studere de problemer som knytter sig henholdsvis til arbeidermiljøet, landbruksmiljøet og det intellektuelle miljø. Likeledes skal 2 kommisjoner behandle Unionens deltagelse i Folkeforbundets komiteer for beskyttelse av kvinner og barn. Disse to kommisjoner kommer til å stå under ledelse av Unionens representanter i Genève. For de ovennevnte kommisjoner blev det valgt 3 nye formenn, mens 5 blev gjenvalgt.

Man fastsatte videre hovedlinjene for arbeidet. På grunnlag av disse vil formennene for de nevnte kommisjoner og komiteer utarbeide sin arbeidsplan, som vil bli gjennomgått i et møte av samtlige kommisjonsformenn og Unionens presidentskap, for derefter å bli endelig fastslått av Unionens styre.

Man besluttet å sammenkalle Arbeidsrådet til møte i Bruxelles i 1936 for å drøfte studiekommisjonenes arbeid. Kongressen i Rom i 1938 vil få til behandling de spørsmål som på dette tidspunkt vil synes de viktigste.

Styret har valgt Melle A. Thürler (Schweiz) til ny vicepresident efter Mme la Vicomtesse Vélard, som ikke kunde motta gjenvalg.

Videre besluttet man at 9. Internasjonale Rådsmøtes resolusjoner skulde utgjøre arbeidsprogrammet for årene 1934—38, idet man henledet forbundenes oppmerksomhet på følgende punkter:

1. Undersøkelse av en rimelig anvendelse av de såkalte nye opdragelsesmetoder.
2. Foreldrenes metodiske forberedelse til sin oppgave som barneopdragere.
3. Den katolske pike- og kvinneundervisnings tilpassing med kvinnens særopgaver for øie.

4. Omsorg for å sikre at den intellektuelle kvinne får en utdannelse som tar hensyn til kvinnens natur og spesielle oppgaver.

Det blev sendt et telegram til den hellige Fader som svarte ved kardinal Pacelli:

«Den hellige Fader takker styret for de katolske kvinneforbunds internasjonale union for dets hilsen og ønsker fruktbart arbeide og sender sin velsignelse.»

Pater Aloysius Menzinger S. J. 1909–1934.

I «Credo»s siste nummer finner vi denne utmerkede karakteristikk av pater Menzinger, som er kjent også i Norge som forfatter og foredragsholder. Bl. a. har han i sin tid holdt foredrag i Studentersamfundet i Oslo.

En katolsk prest er først og fremst prest — dernæst prest, endelig prest — og så er han, hvad han ellers kan være. La alle høiere kulturelle interesser være ham fremmed, la ham være blottet for all menneskelig charme — kan han forrette sitt embedes sakramentale og liturgiske handlinger uten å sette dets religiøse betydning overstyr, så er han hvad han er kallet til, hvad alteret krever av ham. Og alt annet, fra de formaningstaler han holder i skriftestolen, til den kål han eventuelt dyrker i sin have, det kommer i annen rekke. La ham holde jammerlige prekener, la ham være en underlig, vanskelig gjest, som man ikke vet hvad man skal si til, når han er på vandring rundt til sin menighets medlemmer — eller la ham slett ingen menighet ha, slett ingen prekener holde hverken for folk eller fugl eller fisk — kan han holde messe og forlate en synder hans skyld og rekke ham Kristus-brødet, så er han prest for Gud og sin næste, og atl annet henhører under den menneskelige komedie. Og når han avrunner et anseelig åremål i sin egenskap av prest, er den leilighet til å takke og glede sig, han derved har, verdifullere for ham enn alle andre slags jubileer. Men er det således for presten, er det på samme måte for dem, der kjenner ham som prest og måskje enda nyter godt av denne hans virksomhet.

Derfor skal der med disse linjer sendes en hjertelig lykkønsning til det edle menneske, den begavede komponist, fintdannede filosof, dyktige og noble forsvarer av Kirken med munn og med penn, den elskelige lærer og venn, den kjærlige, kloke veileder i åndelig liv, som er presten og jesuiten Aloysius Menzinger, fordi han den 27. august i år har kunnet feire sitt 25 års jubileum som katolsk prest. I 8 år av sitt liv som prest har han virket ved det nu nedlagte jesuitiske St. Andreas Kollegium i Chalottenlund utenfor Kjøbenhavn. Den som kjenner et jesuiterkollegium, vet hvad det er å kjenne høitdannede, velsinnede menn, der opofrer sig for deres elever i så høi grad, som det er mulig innenfor en omfattende organisasjon. Fra man ministrerte for en av patrene ved en tidlig morgenmesse til man efter aftensmaten samledes i en musikkstue med de lærere og kamerater som utgjorde

det 4–5-stemmige kirkesangkor for å innøve et av pater Menzingers vanskelige faste-offertorier — så godt som hele dagen igjennem kunde man neppe komme i noen vanskelighet som ikke omgående kunde ryddes avveien ved å hitkalle den av patrene som var nærmest til å hjelpe. Var det de matematiske oppgaver, det var galt med, så gikk der en seddel til pater Paulus. Var den latinske versjon fortvilet ubegripelig, lot pater Nøsen sig kalle. Var der et urolig hode blandt elevene, hvis panne klodde av trang til å granske intet mindre enn Pascals «Pensées», så hadde han lov til å innfinne sig hos sin særlige venn blandt patrene og bruke den tid, der blev tilovers fra lekselesningen, til å lese den store farlige apologet under kyndig veiledning. Var der en annen, hvem det kunde være god pedagogikk å gi leilighet til kunsthistoriske studier, så sørget pater Droste for å fremskaffe farvelagte plansjer av Michelangelos bilder i det sixtinske kapell, og han drøftet dem med sin elev og innarbeidet en sanselystens foredling og lot den avbalanseres med mettelse av videlysten — det var en stor pedagogikk som således øvedes ganske stillferdig, det var overlegen jesuitisk tradisjon som gjorde sig gjeldende. Men det begynner man først å forstå noe av, når de fjerne eftervirkninger melder sig, hemmelighetsfulle og dog så klare at man tror det er ens eget bedre jeg, som omsider åpenbarer sig! Var der en tredje yngling, hvis musikalske evner fortjente å utdannes med undervisning i harmonilære og annen teori, så innfant pater Menzinger sig. Eller han kom en aften når han hadde observert klart vær og skolens astronomiske kikkert var bragt i posisjon til granskning av himlens klodder med de poetiske navn, og hentet sine gymnasiaster til stjernekekikeri oppe på «tårnet».

Eller helt utenfor skolefagene kunde han vise en jesuittpaters hjerte, når det f. eks. hendte at en noe sentimentalt anlagt gutt, hvis foreldre flyttet bort fra det hus hvor han var født, i den anledning hengav sig, som barn kan gjøre, til overvettes sorg. Så lot pater Menzinger ham komme til sig på sitt værelse og trøstet ham ved å fortelle hvorledes også hans foreldre engang hadde måttet flytte fra et deilig sted i Bayern til et annet, hvor det imidlertid viste sig at fjell og forårs hvite frukttrær heller ikke var ukjente.

Kanskje det er forgjeves å kjempe enn også med opplysning og fornuft mot forestillingene om jesuitten med giftdolken i ærmet og «hensikten helliger midlet» i sitt lumske hjerte. Det eneste som kan beseire demonene i dypet, er formodentlig vidnesbyrdene om hvad der oppleves på tindene. En sådan tabor-tind kunde pater Menzinger føre sine elever opp på, når han i påskeuken var «ekstersitiemester» og avsluttet de åndelige øvelser med en lys og jublende tale over det ord: «Og vi så hans herlighet, en herlighet full av nåde og sannhet».

For pater Menzinger med det ekstatisk jublende lyse fornavn har en sjel som er skapt til høi oppløftelse i glede over den herlighet han kjenner. Ikke bare når han utøver sin kunst på det kostelige instrument til menneskesjelens gjennemspeiling, som Ignatius av Loyala har skjenket sin orden i eksercitsboken. Pater Menzingers musikk, navnlig hans større korverker, er «jesuiter»

kunst», sterkt svunget, følelsesfull, også effektiv, med stråleglans over sig, med en sveven i sig, som samler de dristig mangfoldige tonemasser og deres brytninger i en opadstigende yndefull bevegelse og lar dem klinge ut i frydefulle harmonier. Ikke for intet er han syd-tysker og elsker både i bygningskunst og skulptur den syd-tyske barokk. Dessverre er det sjelden man får leilighet til å høre hans større arbeider. Men en klar og levende forestilling om hans musikalske genius kan man få av den melodi han har komponert til Johannes Jørgensens Maria-hymne: «Hil dig himmeldronning skjære», og som synges ofte i de danske katolske kirker.

I sin tid på St. Andreas Kollegium blev også hans melodi til Johannes Jørgensens fedrelandssang, «En bondestue står bygt i Nord», ofte sunget i sin fint anlagte form som solosang med omkved av kor — noe av det eiendommelige i Johannes Jørgensens enkle poesi, som dog ikke savner patetisk fylde, fikk pater Menzinger der ved uttrykt, samtidig med at hans melodi meget graciøst fanget Johannes Jørgensens bestrepelse på dansk tone.

En særlig nydelse skjenkes der kirkegjengerne i Jesu Hjerter kirke ved pater Menzingers orgelledsagelse til koralsang. Det har hersket og hersker visst blandt mange ennå den fordom, at koralsang skal være så særdeles enkel og jevn. Det er tvertimot i den annen retning det riktige ligger. Pater Menzinger oplevet i sin tid noen motstand imot sin sterkt «moderne», chromatiske koralledsagelse. Der var dem som hevdet, at orgelet skulde holde sig til et slags femfingersystem og lyde av så lite som mulig. Imidlertid er det blitt påvist ved et funn av gamle koralsangsnoter, at før man overhodet hadde oppfunnet orgelledsagelse, var både sangerne i stand til å synge og tilhørerne i stand til å opfatte og beveges av sang, som hadde intervaller på kvarte toner, altså var rett chromatisk! Orgelet har kun intervaller på halve og hele toner, og det er i virkeligheten det der har utryddet den gamle chromatiske sans. Skal man da endelig ha orgelledsagelse til koralen, står det orgelpilleren fritt for å farve sangen, så at en viss barokkvirkning atter gjør sig gjeldende. — Det heter, at sansen for musikk hører sammen med evne til å forstå arkitektur og forkjærlighet for filosofi. Som bekjent har pater Menzinger utgitt en liten samling erkjennelsesteoretiske betraktninger, «Fra før Kant», en ledetråd inn i den skolastiske tenkning, apologetisk anlagt, og skrevet med en egen spennstig glede over å fremføre tankeganger, som bygger sig klart og overskuelig op i en gjennomekserceret terminologi. Boken blev i sin tid mottatt blandt danske fagfolk med den vennlige respekt, som pater Menzinger har en lykkelig evne til å fremkalle også hos sine skarpeste teoretiske motstandere. Det merkes alltid på ham, at han er en kunstnarnatur — ikke i ordets tåpelig vulgariserende mening av et individ med en mystisk rett til urimeligheter, men tvertimot et menneske med en skolert følsomhet, som i alle ting fornemmer det der kan føies sammen til skjønnhetsvirkninger av fornuftig art og der ved til forplantning av ånd og gemytt.

Pater Menzinger stod en tid lang som gamle pater Breitung's efterfølger i diskusjoner blandt danske — og nu og da også svenske — studenter. Mens pater Brei-

tungs grunntrekk som debattør var myndighet, var pater Menzingers vennlighet. Mens pater Breitung var den fødte polemiker med megen sans for kamp for kampens egen skyld, var pater Menzinger mindre tilbøielig til å opføre turneringer enn til å foreta en vandring gjennom problemer og argumenter som gjennom duftende skog og blomstrende eng. Mens tankenes bane hos pater Breitung førte fra en feltherreaktig benyttelse av naturens lovmessighet til påpekelse av Guds storhet som et kastell bygget oppe over verden og hevdet sin rett over den — var det hos pater Menzinger snarere således, at han gikk fra troen på en Gud som verdens skaper til naturens orden og skjønnhet og lot sin følelse for denne utfolde sig i kjærlighet til livet og dets herre, fordi alt vidner om, at Gud har elsket oss først. Der var noe paulinsk over pater Breitung, noe johannæisk over pater Menzinger.

Der var —. Ja, for den tid, da der holdtes store diskusjonsaftener i den danske studenterverden, er forbi. Og den tid, da pater Menzinger stod i sin beste manndoms kraft, er gått på held. Vel er han ennå ikke 60 år gammel, men forskjellige legemlige lidelser de senere år har krøket den før så ranke og friske mann. Men pater Menzinger gir nu, inne under alderens skygge, sine venner leilighet til å erfare noe av det smukkeste man kan møte: en mann som efter et åndelig slitsomt liv eldes med verdighet. Med 60-års alderen kommer den tid i en manns liv, da det skal åpenbares om han har gjort sig fortjent til å bli vis ved ikke bare å være gått gjennom livet, men ved å ha latt livet gå gjennom ham selv. Det er også en alder, hvori vennskaper både med jevnaldrende, som man engang drog ut i livet sammen med, og med yngre knyttes påny. Og der melder sig en avglans av den entusiastiske ungdom, forenet med den utsigelige glede over å merke, at nu ligger der et menneskeliv bak en, hvis grunnstreben, grunntone gjør sig gjeldende som en lykke — den lykke som kun kommer indirekte. Det er ikke det beste der kan sies om en mann at han er lykkelig. Det er bedre at andre får lykke fra ham. Pater Menzingers visdom er den, at hvad man dypest forstår ved lykke, en kjærlighet til livet, der ikke henger ved ens eget liv, men søker å forplantes til andre gjennom vennskap, kunst, religion — det er han selv, for den der kan se, et edelt eksempel på. Og det mottar den som trær ham nær, et inntrykk av, hvorved man blir mer levende. Som prest, som kunstner, som venn belærer han om sannheten og nåden i ordet om å søke det, i sammenligning med hvilket alle øvrige goder er tilgift.

Emil Fredriksen.

] kikkerten.

Pastor Egil Brekke har i «Aftenposten» for 6. september reist kravet om kontroll av åndslivets produkter. Han påpeker hvorledes myndighetene øver kontroll med tilvirkning og salg av næringsmidler for å beskytte folks liv og helse. Fra dette utgangspunkt fremholder han som en logisk konsekvens at samfundet ikke må begrense sin kontroll til den materielle føde, men også overvåke det åndelige livs næring,

for å hindre alt som kan forgifte sinnet, især hos barn og ungdom. Pastoren skriver bl. a.:

«Der utsendes i disse dager et verk som karakteriseres som «høstens store suksess», det er Boccaccios berømte og beryktede bok: Decamerone. Bokhandlervinduene er fulle av «boken som aldri dør» og av de motbydelige sanselige tegninger som illustrerer den. I et av våre større dagblad uttales det at denne nye utgave av Decamerone «virker som en åpenbaring». Det er sant, for så vidt som den åpenbarer et næsten bunnløst dyp av seksuell uhumskhet. Det gjør ikke saken bedre at dette kloakkvann serveres på en delikat måte i farvet og parfymert form. Tvertimot, det gjør det enda farligere. Denne bok må karakteriseres som avgjort pornografisk, og den er med full rett stillet på index librorum prohibitorum.

Det er meget beklagelig at vårt rettsvesen tillater denslags bøker utgitt og kolportert. De burde være beslaglagt og brent før de fikk anledning til å forgifte de unges sinn, og forlaget burde vært trukket til ansvar og dømt som giftblander.

Jeg vil herigjennem få henstille til vårt lands bokhandlere å overveie sitt moralske ansvar. Skulde det ikke gå an at de en bloc nektet å selge bøker og magasiner av pornografisk art? Hvis våre bokhandlere vilde gjøre dette, vilde de vinne aktelse og respekt hos alle rettenkende mennesker i vårt land.»

Vi gir disse betraktninger vår fulle tilslutning.

Norske Kvinners Katolske Forbund

holder sitt landsmøte i dagene 6. og 7. oktober. Forut for landsmøtet — fredag 5. oktober kl. 20 — holdes rådsmøte, hvor styret sammen med for mennene i de forskjellige ledd i store linjer

drøfter enkelte av de saker som skal behandles på landsmøtet.

Lørdag morgen leses messe i St. Dominikus kirken mens det egentlige landsmøte først begynner samme dag kl. 16. Til dette og følgende møter har alle adgang og man håper katolikkene vil vise sin interesse ved å komme og høre på forhandlingene i størst mulig utstrekning.

Programmet er ennå ikke helt fastslått, men vil antagelig foreligge i neste nummer av «St. Olav».

Man har i år den glede å kunne holde såvel rådsmøtet som landsmøtet på egen grunn i de nye hyggelige lokaler i bispegården.

Katolske kvinner! Vis at dere har interesse for katolsk aksjon!

Vær med og løft i flokk!

Studer programmet i neste nummer av «St. Olav».

K. H.

Henry Hansen

In memoriam.

Fotograf Henry Hansen, en av våre trofaste trossfeller i St. Halvards menighet i Oslo, avgikk ved døden lørdag 1. september. I yngre år deltok han meget i foreningsarbeidet i våre menigheter og blev tidlig medlem av St. Vincensforeningen. Han hadde i sin tid et kjent fotografisk atelier — men i de senere år var han meget plaget av en hjertelidelse. Han døde 69 år gammel. Vi anbefaler ham til de troendes forbønner. R. I. P.

Br. Frans.

St. Josepssøstrenes barnehage

er nu i fullt sving og vi har hatt anledning til å avlegge den et besøk. Som man vet er den innstallert i de forhenværende foreningslokaler som er blitt ominnredet, så de nu fremtrær som helt tidssvarende, hvilket ikke vil si så lite da barnehavevirket jo nu næsten har utviklet sig til å bli en hel videnskapsgren.

Under ledelse av unge søstre, som er fullt utdannede Frøbellærerinner, marsjerte 18 glade smårollinger rundt på gulvet til tonene fra den ene søsters pianospill. Det regnet den dag vi var på besøk, så de var ikke som vanlig ute i sin store sandkasse men blev beskjeftiget innendørs. Dette foregikk i selve foreningslokalet mens den forhenværende scene var innredet til «undervisningen» — d. v. s. med små bord og stoler, malt i delikat lysegrønt med sortlakerte kanter. Flere små lysegrønne barnekommoder rummet hvert barns personlige lekesaker — de har hver sin skuffe — og et stort skap ventet på å ta imot alle de Frøbelske kunstverker som disse barn snart skal settes til å fremstille.

Søstrene har foreskrevet en komplett materialsamling fra Tyskland — en temmelig kostbar affære, men som vanlig, når søstrene setter noe igang, blir intet spart for å gjøre det så godt og tilfredsstillende som mulig.

Idet vi gikk fikk vi lov til å titte inn i det lokale som nu innredes til kokekolen som skal begynne ca. 1. oktober. Men derom skal vi fortelle neste gang.

E.

Herhjemme: —

«St. Olav»s ekspedisjon og forlag åpent torsdager fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dager fra 10—4.

KONTINGENT for 1933—34 bedes innbetalt snarest.

«ST. OLAV»s REDAKSJON

gjør oppmerksom på at telefonerte foreningsannonser og meddelelser til erindringslisten kun vil komme inn i bladet når der senest dagen efter telefoneringen er innløpet skriftlig rekvisisjon med annonsens eller meddelelsens ordlyd.

HANS HØIÆRVERDIGHET BISKOPEN vil være tilbake i Oslo tirsdag den 18. september. — Pastor Ugen som har vikariert for sognepresten i Porsgrunn er vendt tilbake til Vår Frue Villa. — Pastor Bergwitz vil vikariere noen uker i Haugesund, da sogneprest van der Vlugt er reist en tur til Holland. — Pastor dr. Wijn reiser også i denne uke til Holland for et kortere opphold.

O. K. Y. «Samhold gjør sterk». Med dette motto samledes Porsgrunns og Oslos katolske Ynglingeforening i Tønsberg for første gang til et felles ungdomsstevne. Pastor Sund hadde sørget for et stort og rikholdig program som blev fulgt til punkt og prikke. Kl. 10.30 samledes vi ca. 35 ialt i det lille vakre St. Olavs kapell, som var smykket med et veld av blomster. Den hellige messe celebrertes av pastor Sund, som også efter å ha ønsket ungdommen velkommen til stevnet, talte til oss om den kristne dyd, ydmykhet. Sungen under Gudstjenesten utførtes av ynglinger fra Oslo og Porsgrunn i fellesskap. — Kl. 12.30 var der middag på Farmands kafé. Pastor Sund ønsket velkommen til bords. Efter middagen blev det enstemmig besluttet å sende telegram til hans høiærverdighet biskopen, mrg. Kjelstrup og pastor Recktenwald, hvorefter eftermiddagstimen blev benyttet til å bese Norges eldste by med sine mange og ennu levende og synlige minner fra Norges storhetstid. På Slotsfjellet ved de nylig utgravede ruiner av St. Michael kirken holdt pastor Sund en interessant arkeologisk orientering over Tunsberg, den tusenårige kjøbstad som tidligere hadde syv kirker og minst to klostre, hvorav kun endel av ruinene nu er tilbake. — Så møttes vi atter i Guds hus. Pastor Sund talte på sin egen gripende måte ord som kom fra hjertet og gikk til hjertet. — Så samledes vi i søstrenes koselige tårnværelse til aftens. Hr. Sigfrid Olsen, Porsgrunn, fremkom med et interessant forslag, nemlig stiftelse av et ungdomsforbund. Planen fikk begeistret tilslutning og vi håper at den blir til noe. Dette skal vi komme tilbake til i nærmeste fremtid. Hr. How og hr. Lund, Oslo, og hr. Weber, Porsgrunn, takket så på foreningenes vegne pastor Sund for den velvilje og interesse han har vist ved å få istand dette stevne og likeledes søstrene som med sin offervilje gjorde alt så festlig som mulig for oss. Pastor Sund takket hr. Abrahamsen, Tønsberg, som var med som arrangør og trolig fulgte oss omkring hele dagen. Pater Nootenbom tok så ordet og takket i egenskap av åndelig leder først for at vi fikk være med og uttrykte dernæst håpet om at stevnet måtte forøke vår trosglede. Dette måtte bli stevnets viktigste frukter: «Eders hjerter skal gledes og ingen skal ta eders glede fra eder.» — Like før oppbruddet mottok vi et svar-telegram fra hans høiærverdighet biskopen og fra pastor Recktenwald. Vi kan ikke slutte dette referat uten å få fremsette vår hjerteligste takk for en uforglemmelig dag. F.

OSLO. Generalforsamling avholdtes i St. Vincensforeningen søndag den 9. september. Regnskap for feriekolonien blev fremlagt i revidert stand og meddeltes decharge. Som felleskasserer ved våre særlige innsamlinger blev valgt hr. formann Andreas Bjørnstad. Hr. Olaf Olafsen takket på foreningens vegne presidenten for resolutt optreden i anledning brandkatastrofen. Det blev besluttet å la lese en messe for foreningens nyss avdøde medlem hr. fotograf Henry Hansen.

Solon.

HAMAR. Søndag den 2. september hadde Hamar menighet utflykt til Lillehammer. Været var alt annet enn ønskelig — vekselvis regn og opholdsvær, men til gjengjeld var stemningen helt igjennem hyggelig og munter. En mer vellykket tur kan man ikke tenke sig. Da bilen kom frem til Lillehammer blev deltagerne tatt imot med stor elskverdighet av herr og fru Mørk. Kaffe og smørbrød servertes. Derefter gikk turen til Maihaugen. I løpet av 3 timer blev en stor del av samlingene besett, blandt annet de 3 kirker som finnes der — alle fra den katolske tid. — Menigheten delte sig så i 2 partier og spiste ved halv fem tiden middag — de voksne hos fru Sigrid Undset, barna hos fru Mørk. Begge disse damers gjestfrihet og elskverdighet skal ikke glemmes. Efter middag samledes alle barna og voksne hos fru Undset og drog derfra med bil tilbake til Hamar ved syv tiden. Alt var vellykket, bilturen, Maihaugen og den uforglemmelige mottagelse på Lillehammer.

«En deltager».

— og derute:

TO NYVIGSLEDE SVENSKER PRESTER. Pastor Gösta Ponténs leste sin første hellige messe i Altomünster søndag den 29. juli under stor høitidelighet. Og den 5. august fant en lignende festdag sted i Beuron ved Sigmaringen i Hohenzollern, idet der blandt de Benediktinermunker, som blev presevigslat den dag, befant sig pater Ansgar Tillqvist, en ung svenske som for flere år siden reiste fra Sverige for å tre inn i St. Bents orden.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

«Det er forgjeves å bygge skoler og kirker — hvis man ikke har en katolsk presse er det alt spildt.»

Pius XI.

— ss. (for august)	kr. 2.00
N. N.	» 1.00
I. S.	» 1.50

Tilsammen ..... kr. 4.50

Ialt innkommet kr. 9,025.62

Alle bidrag, selv de minste, mottas fremdeles med den største takknemlighet.